

(Време, 19.03.2009)

Витезови четвртастог стола

На фотографији која прати овај текст обележен је свечани почетак преговора између представника Србије и Међународног монетарног фонда (ММФ). Дође му то као нека двострана слика тајне вечере на којој апостоли овдашње моћи и изасланици апостола светских финансија, свако са своје стране стола, уговарају нови аранжман на вечну библијску тему: како једном рибом нахранити оволико људи.

Наши апетити нису мали као што ни њихова правила нису флексибилна. Ако смо пре мање од годину дана мислили да смо научили да пецамо сад опет тражимо тепсију рибе. И нема опозиције тој политици. Светска економска криза оголила је билансно стање и процене говоре да без око четири милијарде евра, што од аранжмана с ММФ-ом, што од задуживања на комерцијалној основи, Србија не може да избегне рецесију која потреса и богатије и моћније од нас.

Држава ће, као зајмопрималац, морати да прихвати неке обавезе и у наредних десетак дана знаћемо колика је цена мостарине до колико-толико сигурне луке, док ћемо цену на ћуприји сазнати тек на наредним изборима.

Влада која је састављена на претпоставкама привредног раста и раста социјалног старања распадаће се по основном коалиционом шаву, мада ће тврдити да је јединствена. Вероватно ће одлагати проверу изборне воље грађана до краја законски дефинисаног мандата, али овакву владу не верујем да ћемо имати поново.

Ко у томе може да тражи неку нову шансу? Колико ће дубина кризе да утиче на већинско проевропско расположење грађана? Хоће ли неминовни социјални ломови да анулирају благу превласт проевропских снага? Хоће ли, у условима евроеогоизма изазваног кризом, људима да се огаде вести о томе да је колико јуче "офарбано првих тридесет аутомобила" у погонима Заставе, пласираним као да је онај Србин из вица најзад одлетео на Месец?

Цео свет је у ломовима и трагању за некаквим решењем проблема које суштински мења социјалну слику друштва, навике људи и политичку вољу. Генијалних решења нема. "Само шарлатани могу предвидети крај ове кризе" а овој процени додао бих да "само хохштаплери могу да кажу какав ће бити политички исход" овог лома планетарних размера и шта ће од светских институција, укључујући ту и ММФ, остати исто као што је било и пре ове кризе.

Оно што сада видимо јесте јачање државне регулативе, што у нашем случају значи јачање "партократије" и ту се крије дугорочна опасност по било који од племенитијих циљева и тежњи српског друштва.

Кризни менаџмент за час посла се изроди у политички програм и треба очекивати да ће с једне стране на српској политичкој сцени да расте арбитарност једних политичких актера, а да ће с друге стране да се освежи малаксали популизам и за све тешкоће нудити јефтине утехе у некој новој митоманији.

Српске политичке странке, као и највећи део шире јавности, још не баратају политичким говором о кризи. Она се још разматра као нека врста економске непогоде као, нешто дужи, плахи, летњи пљусак. Слабо се сагледавају структуралне промене у свету и настајање једне нове геополитичке игре између великих или чак блокова сила, настајање нове моћи, нових савезништава и промене моралних начела у којима је грозна грамзивост замењена одурном себичношћу.

Драма и страх

Док ви читате ова глобална разматрања, репортер "Времена" путује у куршумлијски крај да пронађе оног митског радника коме уз све друге невоље прети и опасност да

постане симбол ове кризе. Агенције су, наиме, протекле недеље јавиле да је директор земљорадничке задруге "Будућност" из Куршумлије Драган Гвозденовић суспендовао радника из пекаре те задруге зато што је украо један хлеб.

Гвозденовић је рекао да је то учинио "за пример другима који желе да краду". Он је навео да сви радници у пекари имају право на два бесплатна хлеба дневно, с обзиром на то да већ више од пет месеци уназад не примају плату. Директор је имао дојаву да неко краде. Поставио је заседу. У торби суспендованог радника пронађена су три хлеба и две лепиње. Директор их је још измерио на основу сумње да радници за себе праве тежи хлеб од онога који се продаје у задружним продавницама.

Суспендовани радник пешачи сваки дан седам километара до посла. Има троје деце, а супруга му је умрла.

Прича је дирљива. Суспендованог радника пронашли су добри људи из Београдског центра за људска права са жељом да му помогну. Збунио се у телефонском разговору. На понуду око неке макар симболичне материјалне потпоре одговорио је да мора да размисли. Могу да замислим како се престрашио. Све тешке речи – "људска права", "центар", "Београд..." Можда је мислио да неко хоће да хапси, али му се, највероватније, чинило да би то могло да му донесе више невоља од суспензије.

Криза ће умножити број оваквих вести, а с друге стране изоштрити народни слух за једну другу врсту дојава, чија је последња жртва био Чедомир Јовановић, председник ЛДП-а, страдао у класичној новинској сачекуши: нови стан, нова кола... Све то усликано и описано.

Некако слутим да ће се на таквим темама исцрпљивати јавни говор о кризи, плус онај шеретски тон као у оној електронској поруци која свако мало искаче с екрана: "У Србији ништа не успева, па неће ни криза."

Мартовске иде

Прича о мосту и ћуприји

Пише: Драгољуб Жарковић
субота, 21 март 2009 21:34

Март је, због читавог низа догађаја, згодан месец за инвентарисање српских јавних послова и промишљање о томе одакле смо кренули и где смо стигли. Или, боље рећи, да ли смо било где стигли.

Вишак страсти у том послу само одмаже. Истина, то је сувише блиска историја да би тумачење датума одређених догађаја и личности које најупечатљивије обележавају те догађаје, препустили само историчарима. Умешане су ту јаке емоције, лични доживљаји, очекивања, страдања, породичне и друге трауме...

Шта смо све имали, хронолошки: демонстрације од 9. марта, бомбардовање, убиство Зорана Ђинђића, прогон Срба из делова Косова у рушилачком бесу затирања људи и историјских и верских објеката јужно од Ибра... Затворско умирање Слободана Милошевића...

Толико много историје у једном месецу и толико пригода да се наново натегну тумачења тих догађаја и да се посвађамо око интерпретације.

Кад ће више тај април, па да се наспавамо.